ယောမင်းကြီးဇရပ်စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ (Talk Show) ကို ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်တွင် စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာတွင် ပထမရာသီ (Season 1) ပြီးဆုံးခဲ့သည်။ အကြောင်းအရာစုံသော စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ရှစ်ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ရှစ်ကြိမ်သို့ တက်ရောက်သူ ၃၇၈၅ ဦး ရှိခဲ့ပြီး အမျိုးသား ၆၁ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အမျိုးသမီး ၃၉ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ လူမှုကွန်ရက် Facebook စာမျက်နှာမှတဆင့် ထုတ်လွှင့်မှုတွင် ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိမှု (People Reach) ၁၉ ဒသမ ၄ သန်းကျော် ရှိခဲ့ပြီး ကြည့်ရှုသူ (Unique View) ၁၀ သန်းကျော် ရှိခဲ့ပါသည်။ ကြည့်ရှုမှုအများဆုံး အသက်အုပ်စုမှာ ၂၄ နှစ်နှင့် ၃၅ နှစ် အကြား လူငယ်အများစုဖြစ်ပြီး ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အမျိုးသားများဖြစ်၍ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ အများဆုံးကြည့်ရှုခဲ့သည့် ဒေသငါးခုမှာ ရန်ကုန်တိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

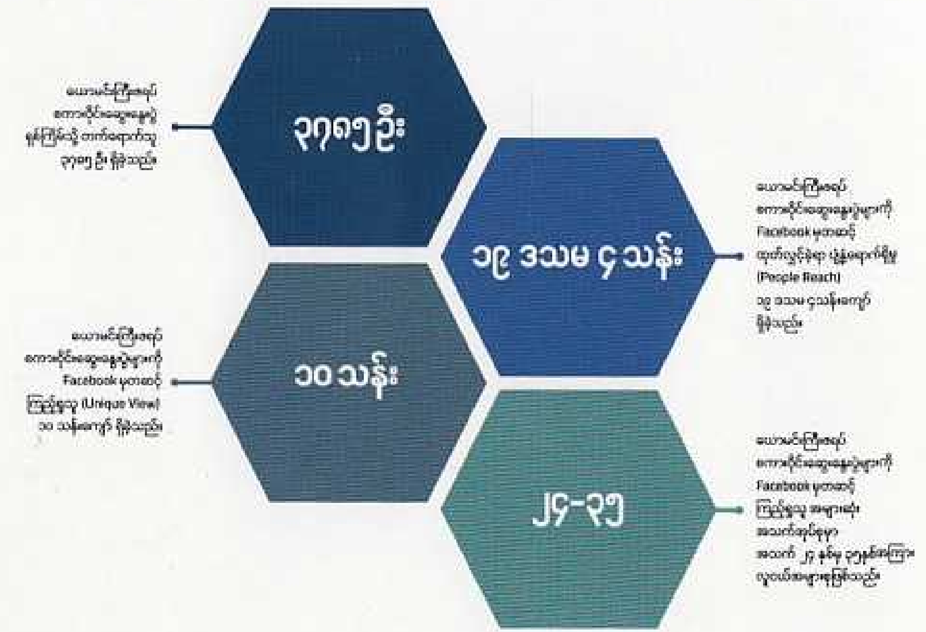

အယ်ဒီတာမှတ်စု

ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်း ဆွေးနွေးပွဲ (Talk Show) အစီအစဉ်သည် ISP-Myanmar ၏ လုပ်ငန်းစီမံချက်တခု ဖြစ်ပါသည်။ အခြားဆွေးနွေးပွဲ၊ ဖိုရမ်များနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်မတူပေ။ အကြောင်းအရာတခုခုအပေါ် ဆွေးနွေးရာ၌ နယ်ပယ်စုံ ကဏ္ဍစုံ ပါဝင်စေခြင်းအားဖြင့် အတွေးအခေါ် ဝတ်မှုန်ကူးခြင်း ဖြစ်နိုင်စေအောင် ISP-Myanmar က အားထုတ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၈ ရက်တွင် စတင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်း ဆွေးနွေးပွဲ၏ ပထမရာသီ (Season 1) မှာ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၁၉ ရက်တွင် ပြီးဆုံးခဲ့သည်။ အကြောင်းအရာစုံသော စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ရှစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ဒုတိယရာသီ မစတင်မီ ပထမရာသီ၌ ဆွေးနွေးခဲ့သော အကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်ဖော်ပြနိုင်ရန် ယခုစာအုပ်ကို စီစဉ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာမျက်နှာအနေအထားအရ ဆွေးနွေးပွဲရှစ်ခုစလုံး၏ ဆွေးနွေးချက်အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ သို့သော် ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်း ဆွေးနွေးပွဲများ ပေါ်ပေါက်စေရန် စေ့ဆော်အားဖြစ်စေခဲ့သော "နိုင်ငံ့အနာဂတ်သစ်ကို ပုံဖော်နိုင်ရေး"အား မြှင့်နိုင်မည့် စကားဝိုင်းနှစ်ခုမှ ဆွေးနွေးချက်အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ယခုစာအုပ်တွင် အပိုင်းလေးပိုင်းကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ ပထမပိုင်းတွင် ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ပထမရာသီအတွက် ပွဲဦးထွက်ပြုလုပ်ခဲ့သော "အနာဂတ် မြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၅၀" စကားဝိုင်းဆွေးနွေးချက် အပြည့်အစုံကို ဖတ်ရပါမည်။ ဒုတိယပိုင်းတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းများအနက် အမှတ်စဉ် ၂ မှ ၇ အထိ ဆွေးနွေးခဲ့သော အကြောင်းအရာ အကျဉ်းချုပ်၊ အယူအဆမှတ်စုများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ တတိယပိုင်းတွင် ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ပထမရာသီအတွက် ရာသီပိတ်အနေဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော "အနာဂတ်အတွက် မြန်မာ အဆင်သင့်ဖြစ်ပြီလား" စကားဝိုင်းမှ ဆွေးနွေးချက် အပြည့်အစုံကို ဖတ်ရှုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင်မူ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သော မိုးလေဝသ ပညာရှင် ဒေါက်တာထွန်းလွင် (ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဖွင့်ထက်၌) ပြောကြားခဲ့သည့် ဆွေးနွေးချက်အပြည့်အစုံအား အမှတ်တရအနေဖြင့် စုစည်းဖော်ပြထားပါသည်။

ယောမင်းကြီးဇရပ်ဟူသည်

ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲသည် မြန်မာ့ မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေးအင်စတီကျု (ISP-Myanmar) ၏ အစီအစဉ်တခု ဖြစ်ပါသည်။

ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ (Talk Show) သည် အခြားသောဆွေးနွေးပွဲ ဖိုရမ်များနှင့် မတူခြားနားချက်မှာ လက်တလောကြုံတွေ့နေရသည့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး ပြဿနာများကို ဆွေးနွေးမည်မဟုတ်ဘဲ ရေရှည်သဘောဆောင်သည့် အကြောင်းအရာများ၊ အလယ်အလတ်ကာလ သဘောဆောင်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများကို ဆန်းစစ်ဆွေးနွေးကြပါသည်။

ယင်းအစီအစဉ်တွင် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအသီးသီးမှ ပညာရှင်များ၊ လက်တွေ့ အားထုတ်ဆောင်ရွက်နေကြသူများကို ဖိတ်ကြားပြီး မြန်မာ့လူ့ဘောင်၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ လေ့ထုံးတမ်း၊ တန်ဖိုးထားမှုများနှင့် ပြဿနာများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ကြပါသည်။ ထို့အတူ အနာဂတ်သစ်ကို ပုံဖော်နိုင်ရေး ဝေဖန် ပြောဆိုကြသည်။ ရေတွက်နိုင်မည့် မျှော်မြင်ချက်လာရာများကိုလည်း ဆွေးနွေးကြသည်။ ဆွေးနွေးမှုများသည် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေး ပြည်ထောင်စုဝါဒသဘောနှင့် စိတ်ဓာတ်တည်ဆောက်ရေး လူမှုအဖွဲ့အစည်း အားကောင်းနိုင်မှုရေးတို့အတွက် တတပ်တအားဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

■ ယောမင်းကြီးဇရပ်ဟု အဘယ့်ကြောင့် အမည်ပေးရပါသနည်း။

ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင် (၁၈၃၀-၁၈၈၃) သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ထင်ရှားခဲ့သော ပညာကျော် အမတ်တဦး ဖြစ်ပါသည်။ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သည့်အပြင် အရှင်ကိုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ အရှိကို အရှိအတိုင်း တင်လျှောက်သည့်အတွက် အကြိမ်ကြိမ် မင်းမျက်သင့်ခံရသူ ပညာရှိလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ရာဇသတ်ပုံခေတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကာလကို ဦးဆောင်ခဲ့သော မှူးမတ်တဦးဖြစ်ပြီး "ရာဇဓမ္မ သင်္ဂဟ ကျမ်း" ကဲ့သို့သော အစောပိုင်း မြန်မာ့အုပ်ချုပ်ရေးပညာ ကျမ်းမျိုးကိုလည်း ပြုစုခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ယခုအစီအစဉ်၌ ယောမင်းကြီးမှာ ဂုဏ်ပြုရခြင်းမှာ ဦးဘိုးလှိုင်သည်

(၁) အာဏာရှိသူကို ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ မထောက်မညာပြောဆိုခဲ့သော သတ္တိရှိသူ
(၂) ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ ဉာဏ်ရည်ထက်မြက်သူ
(၃) ခေတ်မြင်အမြင် ရှုရှုရှိသူ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

"ဇရပ်" ဟူသည် လူအများတို့ လက်တက်ရည်ကြမ်းဝိုင်းထိုင် ဒူတိုက်ဆွေးနွေးရာ နေရာ၊ အရေးအကြောင်း ရှိပါက စုဝေးတိုင်ပင်နိုင်ကြရာ နေရာဖြစ်ပြီး အများပြည်သူ ပါဝင်နိုင်မှုကိုလည်း ဖော်ညွှန်းသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ယောမင်းကြီးဇရပ် ပထမဆုံးဆွေးနွေးပွဲ စကားဝိုင်း အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၅၀

Scenario building

နိုင်ငံ့အနာဂတ်ကို ကြိုတင်မှန်းဆခြင်း

ဖြစ်ရပ်ခန့်မှန်းတွက်ဆခြင်း (scenario thinking) ကို အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ နေရာဌာန အဖွဲ့အစည်းများစွာတွင် အသုံးပြုနေပြီး အနာဂတ်ကိုခန့်မှန်းတွက်ဆ၍ မဟာဗျူဟာများ ရေးဆွဲချမှတ်နိုင်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများ ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် ၁၉၉၁-၉၂ ခုနှစ်ကာလ၌ ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ အရေးပါသော ခေါင်းဆောင်များက အားပေးထောက်ခံကြသည် နေရာတခုတွင် Mont Fleur scenario exercise (မွန့်ဖလော အနာဂတ် ကြိုတင်မှန်းဆမှု လေ့ကျင့်ခန်း) တခုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ "နောင် ၁၀ နှစ်အကြာ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ မည်သို့ရှိနေမည်နည်း" ဟု မေးခွန်းထုတ် ဖြေဆိုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ Mont Fleur ဆွေးနွေးပွဲများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အမှန်တရားနှင့် နားလည်မှုများ ကို ဖွင့်ဆိုတင်ပြကြရန်မဟုတ်ဘဲ လာမည့် ၁၀ နှစ် အနာဂတ်ကို ပုံသွင်းနိုင်မည့် အရေးအတွင် ဆွေးနွေးအခြေအတင် (debate) များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ပညာရှင်များ အပါအဝင် လူပုဂ္ဂိုလ် ၂၂ ဦးက အချိန်ယူ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ယခု ယောမင်းကြီးဇရပ် စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်တွင်လည်း "အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၅၀" (Myanmar 2050) အတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေလာရာ မေးခွန်းများကို ကဏ္ဍအသီးသီးမှ အတွေ့အကြုံရှိ လုပ်ငန်းရှင်များ၊ ပညာရှင်များက ဖြေဆိုကြမည်ဖြစ်သည်။ ■